

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 10C/39/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112205993
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2017:8112205993.13

Rozhodnutie

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom, PhD. v právnej veci žalobcu: Z. C., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, Y. XX zastúpený: JUDr. Jozef Pirkovský, advokát so sídlom v Prešove, Hlavná 19, proti žalovanému: 1/ N. I., bytom Z. XXXX, H., Č. M., zastúpený JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokát so sídlom v Prešove, Hlavná 19, 2/ D. I., bytom O. XXXX, H., Č. M., 3/ I. X., bytom Y. XX, 4/ I. I.M. G., bytom N. XXXX/X C., 5/ I. I., bytom I. H. XXXX/XX, C., 6/ B. Y., bytom H. XXXX/X, H., zastúpená R. Y.Š., bytom I. XX, 7/ R. Y., bytom I. XX, o určenie neplatnosti závetu t a k t o

rozhodol:

I. Súd určuje, že závet poručiťky I.M. K., M.. C., zomrelej XX.X.XXXX zo dňa X.X.XXXX je neplatný.

II. Žalobkyňa má voči žalovanému v I. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobkyni vo vzťahu k žalovaným v II. rade - VII. rade nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenu súdu dňa 27.2.2012 sa žalobkyňa voči žalobcom v I. až VII. rade domáhala určenia neplatnosti závetu po poručiťke I. K., M.. C., ktorá zomrela ako vdova, bezdetná, so zanechaním závetu, pričom závetným dedičom bol ustanovený N. I.. Dedičské konanie bolo vedené na notárskom úrade I.. Z. Y. pod sp. zn. XXD/XXX/XXXX, S. XX/XXXX. Svoju žalobu odôvodnila tým, že predmetný závet bol napísaný alografne pred svedkami N.. N. Y. a Z. Z., pričom tento závet mal byť poručiťkou I. K., M.. C. vlastnoručne podpísaný. Žalobkyňa uviedla, že N.. N. Y. medzi súrodencov alebo nej uviedol iba nebohú Z. I., M.. C., opomenul tak jej matku Z. Š., M.. C., ktorá tiež bola sestrou alebo nej I. K.. Rovnako závetný dedič N. I., prehlásil ako to vyplýva z osvedčenia o dedičstve pod sp. zn. XXD/XXX/XXXX-XX, S. XX/XXXX, že sa jedná o úplný okruh dedičov. Podľa názoru žalobkyne bola ďalej poručiťka I. K., M.. C. v čase spísania závetu v takom zdravotnom a psychickom stave, ktorý spôsobovali obzvlášť ľahkú ovplyvniteľnosť, pričom k takémuto ovplyvneniu podľa jej názoru aj došlo a teda závet nebol spísaný slobodne. Konštatovala, že medzi náležitosťami závetu je že, musí byť podpísaný pred dvoma svedkami, pričom svedkovia musia byť spôsobilí na svedecký úkon. Dôvodila, že svedok N.. N. Y.T. je blízkou osobou N. I. a ako príbuzný alebo nej I. K., M.. C. prichádza zároveň do úvahy ako jej zákonný dedič čo je v rozpore s § 476f OZ. Uviedla, že má za to, že je zákonnou dedičkou po poručiťke I. K., M.. C..

2. K žalobe sa písomným podaním doručeným súdu dňa 11.6.2012 vyjadril žalovaný v II. rade, ktorý uznal nárok žalobkyne v celom rozsahu.

3. Písomným podaním doručeným súdu dňa 15.6.2012 sa k žalobe vyjadrila žalovaná v VII. rade, ktorá súhlasila so žalobou a navrhla, aby súd podanej žalobe vyhovel. Žalobkyňa v VII. rade na základe písomnej plnej moci nachádzajúcej sa na č. I. 43 v tomto konaní zastupuje aj záujmy žalovanej v VI. rade.

4. Písomným podaním doručeným súdu dňa 20.6.2012 sa k žalobe vyjadrila žalovaná v V. rade, ktorá rovnako súhlasila so žalobou a žiadala, aby závet po poručiteľke bol určený za neplatný.

5. K žalobe sa písomným podaním doručeným súdu dňa 21.6.2012 vyjadrila aj žalovaná v VI. rade, ktorá rovnako súhlasila so žalobou a navrhla závet vyhlásiť za neplatný.

6. K žalobe sa písomným podaním zo dňa 26.3.2012 vyjadril aj žalovaný v I. rade - závetný dedič, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že starosta obec ho kontaktoval, že teta si praje, keby to s ňou nedopadlo dobre, že mu chce odkázať celý svoj majetok, pričom teta - poručiteľka mala výslovne uviesť, že si želá, aby sa pripravil závet a všetko mohla odkázať práve žalovanému v I. rade keby sa s ňou niečo stalo. Za tetou dorazili do nemocnice, kde sa vyslovila, že si želá spísanie závetu, pričom opäť zopakovala, že si želá dať všetok majetok priamo žalovanému v I. rade a nič ostatným, pretože sa k nej nesprávali dobre. Následne mali navštíviť pán N.. Y. so žiadosťou o spísanie závetu, pričom pán N.. Y. závet spísal a vyzval starostu obce, aby sa dostavil aj do nemocnice ako svedok podpisu. Do nemocnice ich však nechceli pustiť, pretože tam bola vyhlásená karanténa. Nasledujúci deň po dohovore s primárom nemocnice bola dohodnutá návšteva tety - poručiteľky za účasti žalovaného v I. rade, starostu, N.. Y. a syna žalovaného v I. rade, pričom teta si plnú moc vypočula a dobrovoľne ju pred svedkami podpísala. Považoval celú túto záležitosť za nekresťanskú, neriadiť sa posledným práním zomrelých.

7. Na pojednávaní konanom dňa 3.10.2012 sa vyjadril žalovaný v II. rade v tom zmysle, že došlo k manipulácii so závetom, pričom brat - žalovaný v I. rade mu zatajil, že teta je na tom zle. K žalobe sa na tomto pojednávaní vyjadrila aj žalovaná v III. rade, ktorá uviedla, že tiež súhlasí s tým, že závet je neplatný, pričom konštatovala, že teta bola slabá, triasla sa jej hlava. Na tomto pojednávaní vypovedala aj žalovaná v VII. rade, ktorá uviedla, že poručiteľka bola chorá a opätovne skonštatovala s tým, že závet považuje za neplatný.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, ktoré boli počas konania prítomné na pojednávaniach, výsluchom svedkov ako aj listinnými dôkazmi s konštatovaním, že na č. I. 1 a nasledujúcich sa nachádza samotná žaloba, na č. I. 5 fotokópia predmetného závetu po poručiteľke alebo jej I.V. K. zo dňa 9.2.2010, na č. I. 14 je vyjadrenie D. I., t.j. žalovaného v II. rade, na č. I. 15 vyjadrenie R. Y., t.j. žalovanej v VII. rade, na č. I. 16 sa nachádza vyjadrenie I. I., t. j. žalovanej v V. rade, na č. I. 17 sa nachádza D. V.. B. Y., t.j. žalovanej v VI. rade, na č. I. 24 sa nachádza vyjadrenie N. I., t.j. žalovaného v I. rade, na č. I. 32 a nasledujúcich sa nachádza zápisnica o pojednávaní zo dňa 3.10.2012, na ktorom vypovedali žalovaní v II. rade, III. rade a VII. rade, na č. I. 39 sa nachádza zápisnica o pojednávaní v danej veci zo dňa 7.12.2012, kde bolo pojednávanie odročené, na č. I. 43 sa nachádza splnomocnenie V.. B. Y., t.j. žalovanej v VI. rade v prospech pani R. Y., t.j. žalovanej v VII. rade, aby ju zastupovala v celom tomto konaní, na č. I. 47 sa nachádza zápisnica z pojednávania v tejto veci zo dňa 8.2.2013, kde vypovedali ako svedkovia pani I. U., svedok N. U., svedkyňa I. S., svedkyňa I.M. M., svedok Z. Z. a svedok N.. N. Y., ďalej svedok F. I. a žalovaný v II. rade D. I., na č. I. 57 sa nachádza zápisnica o pojednávaní zo dňa 17.5.2013, kde vypovedali ako svedkovia pán J. C. a svedkyňa V. R., na č. I. 69 a nasledujúcich sa nachádza znalecký posudok č. XX/XX znalca I.. N. G. z odboru zdravotníctva a farmácie odvetvie chirurgia - traumatológia, na č. I. 98 sa nachádza vyjadrenie žalovaného v I. rade prostredníctvom jeho právneho zástupcu k znaleckému posudku I.. N. G., na č. I. 100 sa nachádza zápisnica o pojednávaní zo dňa 11.4.2014, na č. I. 116 sa nachádza znalecký posudok č. XXX/XXXX znalkyne I.. Y. z odvetvia psychiatrie, na č. I. 143 sa nachádza zápisnica o pojednávaní zo dňa 22.4.2015 s tým, že pojednávanie bolo odročené na neurčito, za účelom vykonania kontrolného znaleckého dokazovania, na č. I. 165 sa nachádza znalecký posudok č. XX/XXXX I.. M. z odvetvia psychiatrie a zistil tento skutkový stav:

9. Žalobou zo dňa 24.2.2012 doručenou súdu dňa 27.2.2012 sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti závetu po poručiteľke I. K., M.. C., ktorá zomrela ako vdova, bezdetná, dňa XX.X.XXXX so zanechaním závetu. Závetný dedičom bol ustanovený N. I. - žalovaný v I. rade. Dedičské konanie bolo vedené na notárskom úrade I.. Z. Y. pod sp. zn. XXD/XXX/XXXX, S. T. XX/XXXX. Zo závetu po poručiteľke I. K., M.. C. zo dňa 9.2.2010 (č. I. 5 spisu) vyplýva, že poručiteľka pred svedkami N.. N. Y. a Z. Z. prehlásila, že tento závet je prejavom jej poslednej vôle a po dôkladnej úvahe zriadila pre prípad jej smrti predmetný závet. V záвете sú špecifikované nehnuteľnosti vedené na W. Č.. XXX, parcela č. XX,XX,XX s rodinným domov súp. č. XX, ktorý je postavený na parcele č. XX aj s hospodárskymi stavbami v k. ú. Y., pričom toto odkázala svojmu synovcovi N. I. - žalovanému v I. rade, taktiež mu odkázala aj jej vlastnícky podiel

na nehnuteľnostiach a to najmä tých, ktoré sú zapísané na listoch vlastníctva č. XX, XX, XX, XXX, XXX, XXX, XXXX, XXXX, XX Z. XXX v k. ú. Y., rovnako mu odkázala nehnuteľnosti, ktoré sú však vedené ešte na jej rodičoch. Odkázala mu rovnako hnutelné veci ako aj finančné prostriedky, ktoré vlastní v hotovosti aj tie ktoré sú uložené vo finančnom ústave V. na č. ú.: XXXXX-XXXXXXXX/XXXX. Zároveň vydedila z dedenia opísaných nehnuteľností ostatných dedičov a ich potomkov z dôvodu, že o ňu ako o poručiťku trvalo neprejavovali opravdivý záujem, ktorý ako rodinní príslušníci mali prejavovať. Závet mal byť nahlas diktovaný, po jeho napísaní prečítaný a na znak súhlasu s jeho obsahom pred uvedenými svedkami poručiťkou aj podpísaný. Z formálnych náležitostí závetu vyplýva, že tento závet podpísali obaja svedkovia a to N. Y. a Z. Z. ako aj poručiťka I. K., M.. C..

10. Ako už bolo uvedené, na pojednávaní konanom pred tunajším súdom dňa 3.10.2012 vypovedal žalovaný v II. rade, ktorý uviedol, že podľa jeho názoru došlo k manipulácii so závetom, pričom poručiťka bola sestra jeho mamy, teda jeho teta, udržiavala s ním priateľské vzťahy, minimálne také isté ako s jeho bratom. S tým, že konštatoval, že je presvedčený, že závet je neplatný, nakoľko mu brat - žalovaný v I. rade zatajil, že teta je na tom zle. Na tomto pojednávaní vypovedala aj žalovaná v III. rade, ktorá uviedla, že poručiťka bola taká slabá, triasla sa jej hlava a následne za ňou v nemocnici už nebola. Taktiež súhlasila s tým, že závet je neplatný, poručiťka bola tetou jej mamy. Rovnako na tomto pojednávaní vypovedala aj žalovaná v VII. rade, ktorá konštatovala, že závet nemôže byť podľa jej názoru platný, nakoľko poručiťku našli ležať pred dverami, bola to chorá žena, ktorá nevedela o ničom, pričom to bola jej teta a pred smrťou ju videla asi pred polrokom, veľmi sa jej triasla hlava, ruky, zle sa jej rozprávalo ale poznala žalovanú v VII. rade, uviedla, že matka svedka N.. N. Y., bola sesternicou poručiťky.

11. Z lekárskej správy I.. I. Y. nachádzajúcej sa na č. I. 35 spisu zo dňa 20.11.2012 vyplýva, že nebohá poručiťka bola naposledy na ošetrovaní 3 roky pred smrťou, pričom do roku 2007 sa pacientka na psychiatrii neliečila, avšak k psychickému stavu po roku 2007 sa lekárka nevedela vyjadriť.

12. Na pojednávaní konanom dňa 8.2.2013 vypovedala svedkyňa I. U., ktorá bola susedou poručiťky, pričom vo svojej výpovedi uviedla, že nebohá vrela v sanitke aj pred starostom, že majetok chce odkázať žalovanému v I. rade, pričom bola zorientovaná a svedkyňa jej vozila 2-3 týždne pyžamá do nemocnice, pričom poručiťka sa neliečila na psychiatrii. Vypovedal aj svedok N. U., sused poručiťky, ktorý uviedol, že o majetkoch sa s poručiťkou nebavili, len raz poznamenala, že plot nech si už dá do poriadku N. - žalovaný v I. rade. Na tomto pojednávaní vypovedala aj svedkyňa I. S., suseda, ktorá uviedla, že v nemocnici jej mala poručiťka povedať, že všetok majetok chce dať synovcovi. Vypovedala aj svedkyňa I. M., rovnako suseda, ktorá sa však k majetku po poručiťke nevedela vyjadriť. Na tomto pojednávaní vypovedal ako svedok aj Z. Z. (starosta obce Y. a svedok pri záвете), ktorý vypovedal, že poručiťka, že majetok chce dať žalovanému v I. rade, pričom ho zorientovala v príbuzenstve. Podpis predmetného závetu konzultoval aj s lekárom, pričom následne prišli aj s pánom Y. do nemocnice, kde bola poručiťke táto listina (závet) prečítaná, ona ju podpísala, následne ju podpisoval aj svedok Z. a svedok N.. Y.. Na tomto pojednávaní vypovedal aj svedok F. I., ktorý je syn žalovaného v I. rade, ktorý uviedol, že bol pri podpisovaní závetu, pričom poručiťka všetko chcela dať otcovi, riadne komunikovala, poznala ich a bola plne pri vedomí. Na tomto pojednávaní napokon vypovedal aj žalovaný v II. rade, ktorý uviedol, že o úraze tety ho brat - žalovaný v I. rade neinformoval, pričom deň pred pohrebom mu to oznámil a jeho „nezáujem o tetu“ sa len „vyprodukoval“.

13. Na pojednávaní konanom pred tunajším súdom dňa 17.5.2013 vypovedal svedok J. C., zať žalobkyne, ktorý uviedol, že poručiťka nikdy nechcela závet, pričom mala uviesť, že nech úrady rozhodnú čo bude „s umarčiznou“. Dňa 10.2.2010 ich už nepustili do nemocnice k poručiťke s tým, že jej zdravotný stav je zlý. Dňa 5.2.2010 ich už veľmi nevnímala a dňa 8.2.2010 lekár povedal, že pacientka už nevnímala a nepustil ich. Dôvodil, že starosta - svedok Z., mal lekárovi povedať, že nebohá nemá žiadnych príbuzných. Na tomto pojednávaní ako svedkyňa vypovedala aj V. R., (vnučka žalobkyne), ktorá uviedla, že poručiťka nechcela nič spisovať, rovnako potvrdila, že dňa 11.2.2010 ich už nepustili do nemocnice len 6.2.2010, pretože tam bola vyhlásená karanténa.

14. Uznesením tunajšieho súdu č. k. 10C/39/2012-62 zo dňa 3.9.2013 bol do konania pribratý znalec z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie chirurgia a traumatológia, I.. N. G., ktorý vypracoval znalecká posudok č. XX/XXXX zo dňa 23.12.2013, pričom zo závere tohto znaleckého posudku vyplynulo, že s medicínskeho hľadiska poručiťka I. K. dňa 9.2.2010, t. j. v čase podpísania závetu bola v takom

celkovom stave, že jej telesný a duševný stav s vysokou pravdepodobnosťou ju robil neschopnou na vykonanie právneho úkonu. Už dňa 20.1.2010 bola poručiiteľka I. K. v stave, ktorý lekár ohodnotil ako neschopnosť „podpísať sa pres slabosť“.

15. K tomuto znaleckému posudku sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalovaný v I. rade, ktorý uviedol, že znalecký posudok z odvetvia chirurgie, traumatológie je absolútne nepoužiteľný pre toto konanie, pričom konštatoval, že to či mohla poručiiteľka rozpoznať následky svojho konania alebo či mala duševnú poruchu je otázkou posúdenia duševného stavu, pričom toto nemožno žiadať posúdiť znalcom z odboru traumatológie ale len psychiatrom. Z vykonaného dokazovania je preukázané, že poručiiteľka nikdy netrpela žiadnymi duševnými chorobami ani poruchami, ktoré by obmedzovali jej spôsobilosť na právne úkony. K záveru, že dňa 20.1.2010 bola poručiiteľka v stave, že lekár napísal, že pre slabosť sa nemôže podpísať uviedol, že to nevylučuje, aby po 20 dňoch v nemocnici sa jej fyzicky stav nemohol zlepšiť tak, že mohla podpísať listinu. Opätovne zopakoval, že podľa ústavnej súdnej praxe sa duševná porucha musí zistiť v súlade s poznatkami príslušných vedných disciplín z odboru zdravotníctva z odvetvia psychiatrie a musí sa viazať na okamih urobenia právneho úkonu. Navrhol žalobu vzhľadom na vykonané dokazovanie v celom rozsahu zamietnuť.

16. Na pojednávaní konanom dňa 11.4.2014 právny zástupca žalobkyne navrhol doplniť dokazovanie vypracovaním znaleckého posudku z odboru psychiatrie.

17. Uznesením tunajšieho súdu č. k. 10C/39/2012-106 zo dňa 7.8.2014 bola do konania pribratá znalkyňa z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria I.. V. I. Y., ktorá vypracovala znalecký posudok č. XXX/XXXX zo dňa 29.12.2014. Zo záverov tohto znaleckého posudku vyplynulo, že poručiiteľka nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX v čase podpisu závetu dňa 9.2.2010 s pravdepodobnosťou približujúcou sa istote trpela na závažnú duševnú chorobu - kvalitatívnu poruchu vedomia v zmysle Delíria podľa MKCH 10 a síce jeho amentnú formu pri početných telesných vysilujúcich ochoreniach a ďalších nepriaznivých faktoroch. Vzhľadom na túto duševnú poruchu nebola menovaná schopná správne posúdiť, vnímať a chápať obsah a význam tohto právneho úkonu. Vzhľadom na túto duševnú poruchu menovaná nebola schopná posúdiť následky tohto právneho úkonu.

18. Na pojednávaní konanom pred tunajším súdom dňa 22.4.2015 sa právny zástupca žalovaného v I. rade vyjadril v tom zmysle, že znalecký posudok z odvetvia psychiatrie I.. Y. považuje za nesprávny, je v rozpore s vykonanými dôkazmi. Znalkyňa sa vôbec nevysporiadala s tým či táto osoba - poručiiteľka, nemala tzv. jasný okamih aj v čase keď trpela nejakou duševnou poruchou, pričom znalkyňa o tzv. Delíriu neuviedla, kedy vzniklo, ako vzniklo. Nevyjadrila sa ani k tomu, či išlo o duševnú poruchu prechodnú. Poukázal na to, že poručiiteľka 11.2.2010 podpísala nesúhlas s použitím sondy pri gastroenterologickom vyšetrení a toto lekár rešpektoval. Navrhol doplniť dokazovanie výsluchom znalkyne, alebo doplnenie znaleckého posudku za účelom preukázania a vysvetlenia či mohla mať poručiiteľka tzv. jasný okamih v čase podpisu právneho úkonu, resp. či nemohla rozpoznať jeho následky a následne mohla rozpoznať následky v čase odmietnutia vykonania lekárskeho úkonu. Zároveň podal návrh na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania na znalecký posudok znalkyne I.. Y.. Právny zástupca žalobkyne na tomto pojednávaní uviedol, že nemá pripomienky k oboznámeným dôkazom, pričom dôvodil, že zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že pacientka už 5.2.2010 nespolupracovala s ošetrojúcim lekárom pri vyšetrení sono a taktiež sa nevedela podpísať ani pri prijatí do tohto zdravotníckeho zariadenia.

19. Uznesením tunajšieho súdu č. k. 10C/39/2012-48 zo dňa 24.7.2015 bola do konania pribratá znalkyňa z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie psychiatrie I.. Z. M., pričom proti tomuto uzneseniu podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalovaný v I. rade a zároveň namietal voči osobe znalca v tom zmysle, že trval na tom, aby bolo nariadené znalecké dokazovanie znaleckým ústavom, ktorý by vykonal kontrolu doteraz vykonaných znaleckých posudkov. Nevidel dôvod, prečo by znalkyňa I.. Z. M. mala vykonať kontrolu znaleckého posudku inej lekárky, pričom rovnako tak svoje odvolanie smeroval proti výroku o zložení zálohy na trovy znaleckého dokazovania, nakoľko navrhoval kontrolný znalecký posudok ústavom.

20. Uznesením KS PO č. k. 6Co/295/2015-156 zo dňa 26.11.2015 bolo odmietnuté odvolanie proti výroku o ustanovení súdneho znalca a potvrdilo sa uznesenie vo výroku o povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 22.1.2016.

21. Zo záverov znaleckého posudku č. 12/2017 zo dňa 1.2.2017 I.. Z. M. vyplynulo, že v čase podpisu predmetného závetu dňa 9.2.2010 nebohá I. K., M.. C.Y. s pravdepodobnosťou približujúcou sa istote trpela závažnou duševnou poruchou a to Delírium (F 05 podľa MKCH-10) konkrétne jeho ľahšou a protrahovanejšou (dlhodobejšou) formou amenciou. Z hľadiska súdnej psychiatrie je delírium akejkoľvek etiológie a intenzity stavom, ktorý vylučuje trestnú zodpovednosť a spôsobilosť k právnym úkonom. Vzhľadom k tomu nebohá nemohla rozpoznať následky svojho konania pri podpísaní závetu dňa 9.2.2010, nakoľko sa v tomto čase nachádzala v stave takej duševnej poruchy, ktorá ju robila neschopnou na vykonanie takéhoto úkonu. Dĺžka trvania delíria závisí od vyvolávajúcej príčiny. Pri odoznení vyvolávajúcej príčiny tieto odoznievajú a dôjde k úzdrave v priebehu 1-4 týždňov. Pri pretrvávajúcej vyvolávajúcej príčine môže delírium môže trvať až do 6 mesiacov napr. pri chronickom pečefovom poškodení. Intenzita príznakov delíria kolíše v závislosti od intenzity vyvolávajúcej príčiny, príznaky sa zhoršujú v noci alebo v tme. Zlepšenie pozornosti a koherencie myslenia prichádza najčastejšie ráno. Vzhľadom k tomu, že u nebohej bol vyvolávajúcou príčinou delíria postupne sa rýchlo zhoršujúci zdravotný stav možno konštatovať, že úmerne k zhoršovaniu zdravotného stavu došlo aj k prehlbovaniu jednotlivých príznakov delíria a teda nie je predpoklad, že u nebohej boli prítomné jasné okamihy. Nebohá nemohla rozpoznať následky svojho konania pri podpísaní závetu dňa 9.2.2010 nakoľko sa v tomto čase nachádzala s pravdepodobnosťou približujúcou sa istote v stave tzv. delíria, teda takej duševnej poruchy, ktorá ju robila neschopnou na vykonanie takéhoto úkonu. Vzhľadom k tomu, že u nebohej bol vyvolávajúcou príčinou delíria postupne sa rýchlo zhoršujúci zdravotný stav možno konštatovať, že úmerne k zhoršovaniu zdravotného stavu došlo aj k prehlbovaniu jednotlivých príznakov delíria a teda schopnosť rozpoznať následky v čase odmietnutia vykonania lekárskeho úkonu bola u nebohej taktiež vymiznutá. Zároveň poukázala na to, že v dokumentácii nie je zmienka o tom, že by nebohá bola vyšetrená psychiatrom, ktorý skúmal jej rozpoznávacie schopnosti ale iba konštatovanie, že dňa 11.2.2010 menovaná odmietla zavedenie nasogastrickej sondy, čo je potvrdené aj jej úplne roztrášeným podpisom. Záverom znalkyňa I.. M. vyslovila, že v plnej miere súhlasí so závermi znaleckého posudku I.. V. Y. Č.. XXX/XXXX zo dňa 29.12.214.

22. Na pojednávaní konanom dňa 1.6.2017 právny zástupca žalobkyne zotrval na žalobe v celom rozsahu, pričom poukázal na vykonané dokazovanie, závery znaleckých posudkov, ktoré svedčia o dôvodnosti žaloby a aj vo vzťahu k spôsobilosti na právne úkony poručiťky, pričom podľa jeho názoru je žaloba dôvodná. Dôvodil, že v poradí v druhom znaleckom posudku t. j. od znalkyne I.. M. je uvedené, že poručiťka v čase vykonania predmetného právneho úkonu, t. j. podpísania závetu, nemohla rozpoznať následky právneho úkonu, teda svojho konania s pravdepodobnosťou blížiacou sa istote sa nachádzala v stave tzv. delíria. Či bola psychiatricky vyšetrovaná, alebo nebola to nijako neznižuje validitu znaleckého posudku a záverov tam uvedených. Zo záveroch znalcov z odvetvia psychiatrie podľa právneho zástupcu žalobkyne vyplýva, že nebohá poručiťka I. K., nebola spôsobilá na takýto právny úkon, teda podpísanie závetu a tento právny úkon považoval za neplatný.

23. Právny zástupca žalovaného v I. rade na tomto pojednávaní uviedol, že zo znaleckých posudkov vyplýva, že poručiťka mohla síce mať zníženú rozpoznávaciu zložku, avšak všetko speje k tomu, že znalci sa vyjadrovali s istou mierou pravdepodobnosti, tzn. nie je tam konštatované v týchto znaleckých posudkoch, že 100%-tne nebola poručiťka spôsobilá predmetného právneho úkonu, t.j. závetu. Znalkyňa v záveroch v znaleckých posudkov či v jednom alebo v druhom nevyklúčila tzv. jasný okamih poručiťky v čase vykonania predmetného právneho úkonu. V zásade sa znalecké posudky robili na základe predloženej zdravotnej dokumentácie s tým, že konštatoval, že nebohá poručiťka nebola nikdy psychiatrickým pacientom, ani v rozhodnom období nebola na psychiatrii vyšetrovaná. Záverom dôvodil, že žalujúca strana neunesla dôkazné bremeno

24. Zo zápisnice o predbežnom vyšetrení v dedičskom spise sp. zn. XXD/XXX/XXXX-X, S. XX/XXXX vyplynulo, že vyslúchaná osoba N.. N. Y., nar. X.X.XXXX si bude uplatňovať náhradu pohrebných trov, pričom sa jedná o bratranca po poručiťka I. K., M.. C.. Na tomto predbežnom vyšetrení vyslúchaná osoba N.. N. Y. uviedol, že v predmetnej veci sa nachádza závet, ktorý bol napísaný pred dvoma svedkami, pričom za súrodencov zomrelej označil nebohú Z. I., M.. C. a teda v jej línii N. I. - žalovaný v I. rade a D. I. žalovaný v II. rade. Zároveň uviedol, že meno dediča podľa závetu je N. I., t.j. žalovaný v I. rade.

25. Z osvedčenia o dedičstve pred notárkou I.. Z. Y. sp. zn. XXD/XXX/XXXX-XX, S. XX/XXXX zo dňa 21.6.2010 vyplýva, že ako dedič zo závetu je povolaný dedič N. I. - žalovaný v I. rade, pričom na

titulnej strane tohto osvedčenia je uvedené, že synovec poručiteľky bol poučený o povinnosti úplnými a pravdivými údajmi prispieť k spoľahlivému zisteniu skutkového stavu veci. Účastník tohto dedičského konania - žalovaný v I. rade po poučení v zmysle vtedy platného a účinného § 175b OSP prehlásil, že sa jedná o úplný okruh dedičov. Zároveň uviedol, že uznáva závet v plnom rozsahu.

26. Súd prvej inštancie na základe vyššie zisteného skutkového stavu právne uzatvára:

27. Podľa § 37 ods. 1 OZ právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

28. Podľa § 38 ods. 2 Takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

29. Podľa § 460 ods. 1 OZ dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

30. Podľa § 461 ods. 1 OZ dedí sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov.

31. Podľa § 461 ods. 2 OZ ak nenadobudne dedičstvo dedič zo závetu, nastupujú namiesto neho dedičia zo zákona. Ak sa nadobudne zo závetu len časť dedičstva, nadobúdajú zvyšujúcu časť dedičia zo zákona.

32. Podľa § 476 ods. 1 OZ porúčiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

33. Podľa § 476b OZ závet, ktorý porúčiteľ nenapísal vlastnou rukou, musí vlastnou rukou podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa musia na závet podpísať.

34. Podľa § 476f OZ závetom povolaný, ani zákonný dedič a osoby im blízke nemôžu pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako úradné osoby, svedkovia, pisatelia, tlmočníci alebo predčitelia.

35. S ohľadom na vyššie zistený skutkový stav ako aj citované právne ustanovenia súd prvej inštancie konštatuje nasledovné:

36. Je nesporné, že v predmetnom konaní sa žalobkyňa domáha voči žalovaným v I. až VII. rade určenia neplatnosti závetu pričom je rovnako nesporné, že dňa 9.2.2010 bol vyhotovený a podpísaný závet po poručiteľke I. K., M. C., ktorá tento závet podpísala a rovnako tak bol tento závet podpísaný svedkom N. N. Y. a svedkom Z. Z., starostom obce Y..

37. Žalovaní v II. rade až VII. rade, ktorí prichádzajú do úvahy ako potenciálni zákonní dediči a po nebohej poručiteľke, ktorá zomrela ako slobodná a bezdetná, sa zhodne vyjadrili, že súhlasia so žalobou, pričom jej navrhli vyhovieť. Jediný, ktorý navrhol žalobu zamietnuť bol žalovaný v I. rade - závetný dedič.

38. Zo záverov znaleckého posudku znalca I. N. G. z odvetvia chirurgie a traumatológia vyplynulo, že telesný a duševný stav robil nebohú poručiteľku neschopnou na vykonanie právneho úkonu v čase podpisu závetu. Nakoľko bol tento znalecký posudok namietaný žalovaným v I. rade, súd prvej inštancie v priebehu konania pristúpil k dvom znaleckým posudkom z odvetvia psychiatrie vo vzťahu k schopnosti žalovanej posúdiť následky svojho konania, teda následky právneho úkonu.

39. Ako zo znaleckého posudku I. Y. z odvetvia psychiatrie tak aj zo znaleckého posudku I. M. rovnako z odvetvia psychiatrie vyplynulo, že s pravdepodobnosťou približujúcou sa istote trpela nebohá poručiteľka v čase podpisu závetu na tzv. delírium, t. j. závažnú duševnú poruchu vedomia a teda nebola schopná posúdiť obsah a výzvam a následky právneho úkonu. Znalčka I. M. v kontrolnom znaleckom posudku na znalecký posudok I. Y. uviedla, že nie je predpoklad, že u nebohej by boli tzv. jasné okamihy, teda nemohla rozoznať následky svojho konania, v plnej miere sa stotožnila so závermi znaleckého posudku I. Y..

40. Súd prvej inštancie teda konštatuje, že vzhľadom na závery znaleckých posudkov najmä z odvetvia psychiatrie ako I.. Y. tak aj I.. M. vyplynulo, že dňa 9.2.2010 nebohá poručiiteľka pani I. K., M.. C. nebola spôsobilá na právne úkony tak, aby mohla rozoznať následky svojho konania čo spôsobuje neplatnosť závetu v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

41. Taktiež súd prvej inštancie akcentuje fakt, že v zmysle § 476f OZ závetom povolaný ani zákonný dedič a osoby im blízke nemôže pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako úradne osoby, svedkovia, pisatelia, tlmočníci alebo predčítatelia. Na tomto mieste súd prvej inštancie poukazuje na tú skutočnosť, že N.. N. Y., ktorý závet nielenže vyhotovil, ale ho aj podpísal ako svedok je príbuzným poručiiteľky I. K., M.. C., pričom v samotnej zápisnici o predbežnom šetrení pred notárkou I.. Z. Y. je uvedený ako jej bratanec čo bezo sporu možno považovať za osobu blízku, pričom okrem tohto je potrebné zdôrazniť aj to, že do úvahy by pripadal aj ako potenciálny zákonný dedič. Svedok v tomto sporovom konaní ako aj svedok zo závetu N.. N. Y. navyše v tejto zápisnici o predbežnom vyšetrení pred notárkou I.. Y. dňa 19.3.2010 uviedol, že súrodcom zomretého bola nebohá Z. I., M.. C., pričom opomenul uviesť ako súrodenca po poručiiteľke jej sestru Z. Š., M.. C. rovnako nebohú.

42. Na tomto mieste dáva súd prvej inštancie do pozornosti aj tú skutočnosť, že žalovaný v I. rade - testamentárny dedič v osvedčení o dedičstve č. k. XXD/XXX/XXXX-XX zo dňa 21.6.2010 uviedol, že sa jedná o úplný okruh dedičov teda, že žalovaný v I. rade je ako synovec po poručiiteľke jediným testamentárnym dedičom čo v štádiu dedičského konania pri vyhotovovaní osvedčenia o dedičstve nezodpovedalo skutočnosti, nakoľko žalovaný v I. rade mal vedomosť aj o existencii iných potenciálne zákonných dedičoch.

43. Čo sa týka námietky právneho zástupcu žalovaného v I. rade, že v znaleckých posudkoch nie je konštatované, že 100%-tne nebola poručiiteľka spôsobilá predmetného právneho úkonu, t.j. závetu, súd prvej inštancie uvádza, že pri znaleckom dokazovaní ide vždy o priblíženie sa k najvyššej možnej miere pravdepodobnosti ustálených záverov. Znaleckým dokazovaním bolo ustálené, že poručiiteľka sa pri podpisovaní závetu nachádzala s pravdepodobnosťou približujúcou sa istote v stave tzv. delíria, teda takej duševnej poruchy, ktorá ju robila neschopnou na vykonanie takéhoto úkonu. Pravdepodobnosť blížiacia sa k istote je hodnota vyčísľujúca istotu resp. neistotu výskytu určitej udalosti. Inak povedané je to počet pravdivých udalostí k počtu možných udalostí, pričom dvomi znaleckými posudkami (odhliadnuc od znaleckého posudku I.. G., ktorý mal v podstate rovnaký záver) bol vyššie uvedený záver preukázaný.

44. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

45. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

46. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

47. O trovách konania medzi žalobkyňou a žalovaným v I. rade súd rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa bola v konaní proti žalovanému v I. rade plne úspešná, preto má voči neúspešnému žalovanému v I. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

48. Vo vzťahu k náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovanými v II. až VII. rade súd prvej inštancie konštatuje, že žalovaní v II. až VII. rade svojim procesným správaním jasne deklarovali súhlas so žalobou, pričom v zmysle § 78 CSP tvoria so žalovaným v I. rade tzv. nútené spoločenstvo. Bolo by v rozpore sa zásadou spravodlivého usporiadania vzťahov, aby žalovaní v II. až VII. rade mali uhrádzať žalobkyňi trovy konania, keďže do pozície žalovaných sa dostali nie v dôsledku svojho správania, ale v dôsledku právnej úpravy. Súd prvej inštancie teda napriek úspechu žalobkyne rozhodol tak, že žalobkyňi vo vzťahu k žalovaným v II. rade až VII. rade nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.